

Finanšu ministrija

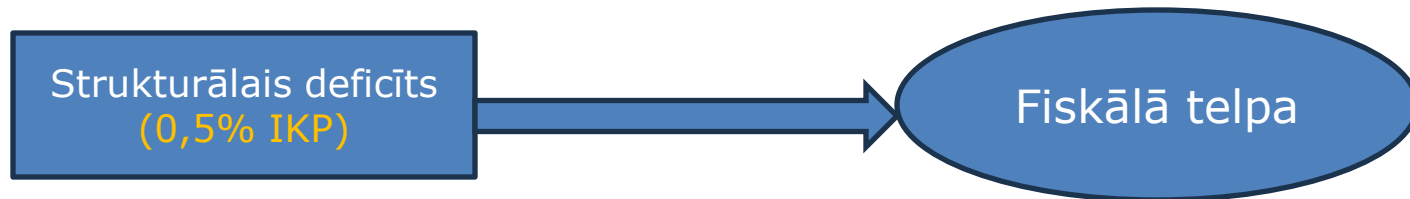
ES ekonomikas pārvaldības reforma un fiskāli strukturālais plāns

2024.10.15

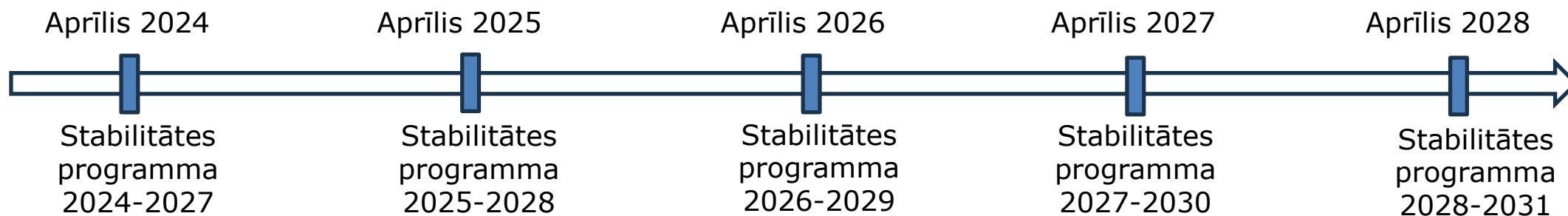
LPS

ES ekonomikas pārvaldības iepriekšējais ietvars

Pamatrādītājs

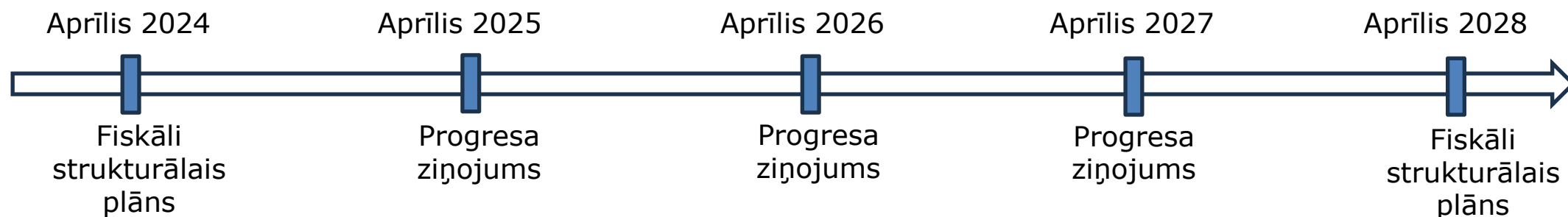
Katru gadu aprīlī tiek gatavota stabilitātes programma turpmākajiem 3 gadiem

- Stabilitātes programma ir "fotouzņēmums", kas fiksē jaunākās makroekonomiskās un fiskālās prognozes, tai skaitā pieejamo fiskālo telpu;
- Makroekonomiskās, fiskālās prognozes un fiskālā telpa tiek aktualizētas augusta vidū, kas kalpo par pamatu budžeta izstrādei.

FSP - fiskālās politikas plānošanas rīks saskaņā ar jaunajiem ES noteikumiem

- Stabilitātes programma tiek aizstāta ar fiskāli strukturālo plānu **četrus gadu periodam**, kurā noteikta **neto izdevumu trajektorija (fiskālā trajektorija/NNFPI trajektorija)*** un ikgadējiem progresa ziņojumiem;
- Fiskāli strukturālo plānu apstiprina ES Padome;
- Neto izdevumu trajektorija balstās uz valsts deficīta un parāda izaicinājumiem.

- Fiskāli strukturālajā plānā iekļauti fiskālie, reformu un investīciju pasākumi, kas saistīti ar kā arī ES Padomes valstij specifiskajām rekomendācijām un ES kopējām prioritātēm;
- Progresā ziņojums – ikgadējā atskaite par fiskāli strukturālajā plānā iekļautajiem mērķiem;
- Fiskāli strukturāla plāna periodu iespējams pielāgot vēlēšanu ciklam.

* - neto **nacionāli finansētie primārie izdevumi**, no kuriem atskaitīti diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, procentu izdevumi un cikliskā bezdarba izdevumi, kā arī izdevumi par Eiropas Savienības programmām, kas pilnībā atbilst ieņēmumiem no Eiropas Savienības fondiem un valsts līdzfinansējums tām.

Finanšu ministrija

Neto nacionāli finansētie primārie izdevumi

Neto nacionāli finansētos izdevumus iegūst no kopējiem vispārējās valdības izdevumiem atskaitot procentu izdevumus, cikliskā bezdarba izdevumus, ES finansētos izdevumus un valsts izdevumus ES finansēto izdevumu līdzfinansēšanai

Kopējie vispārējās
valdības budžeta
izdevumi

procentu izdevumi

cikliskā bezdarba
izdevumi

ES finansētie izdevumi

Valsts izdevumi ES
finansēto programmu
līdzfinansēšanai

Neto primārie nacionāli
finansētie izdevumi

NNFPI pieaugums pie nemainīgas politikas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Total expenditure	16 525	18 717	19 425	20 124	20 458	21 038
Interest expenditure	254	457	541	645	721	772
Cyclical unemployment expenditure	0.0	12.6	8.5	5.9	-6.3	-25.4
EU funded expenditure	702	801	967	884	623	494
National expenditure on co-financing of programmes funded by the Union	168	183	193	156	132	108
Nationally financed primary expenditure (excl. one-offs, cyclical unemploymet a	15 402	17 263	17 715	18 433	18 988	19 689
Growth rate of net nationally financed primary expenditure		12.1%	2.62%	4.05%	3.01%	3.69%

Pie nemainīgas politikas 2025. gadā NNFPI pieaug par 2.62%.

Finanšu ministrija

NNFPI likme un DIP korigētais NNFPI pieaugums

Pieļaujamais NNFPI nesakrīt ar no fiskālajiem nosacījumiem aprēķināto NNFPI likmi, jo likme tiek korigēta ar diskrecionārajiem ieņēmumu pasākumiem. Ja iepriekšējos gados ir pieņemti lēmumi, kas samazina ieņēmums, tādā pašā apjomā ir jākoriģē izdevumu pieaugums.

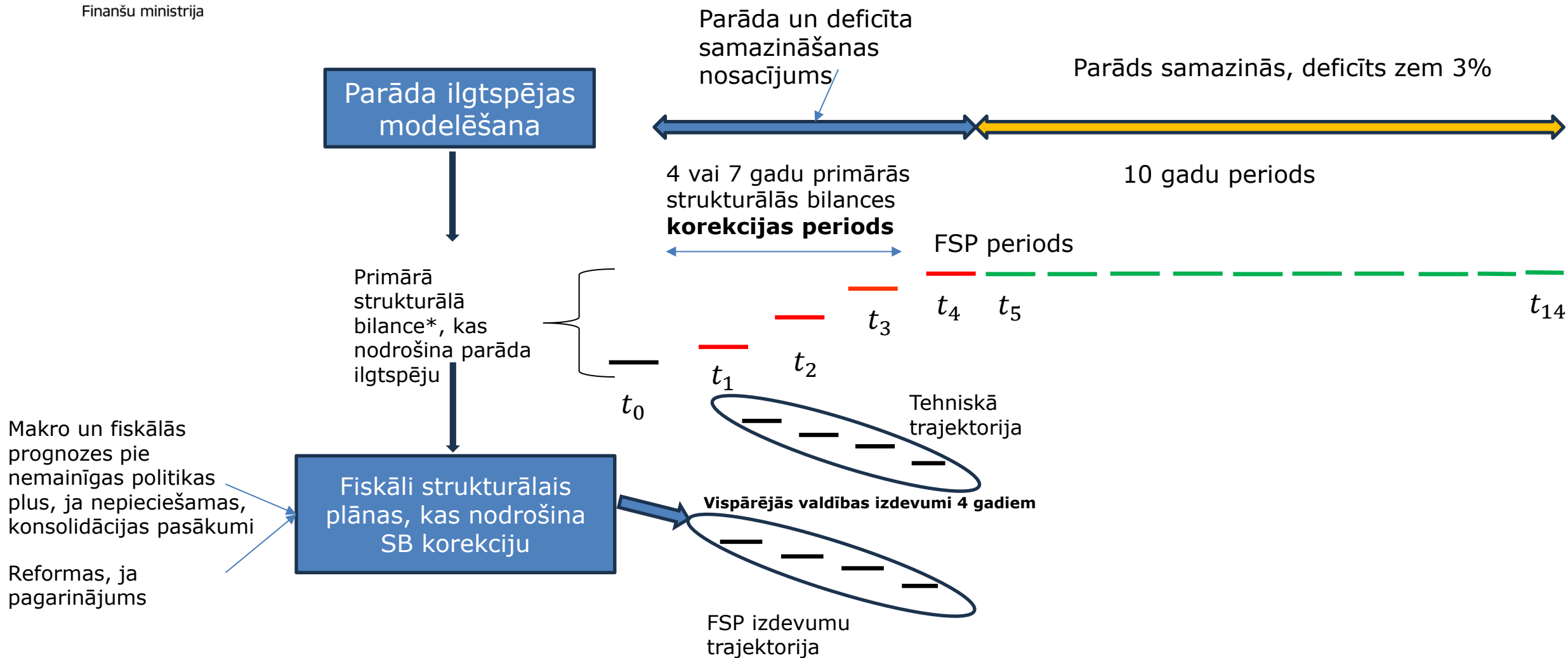
Valsts budžeta sagatavošanā ir jāņem vērā arī fiskālā nodrošinājuma rezerve

	2024	2025	2026	2027	2028
NNFPI likme		4.18%	3.80%	3.07%	3.47%
diskrecionārie ieņēmumu pasākumi miljoni euro	354	-238	92	0	0
fiskālā nodrošinājuma rezerve		-44	-47	-49	-52
pieļaujamais NNFPI valsts budžetā		2.54%	4.31%	3.06%	3.46%

Finanšu ministrija

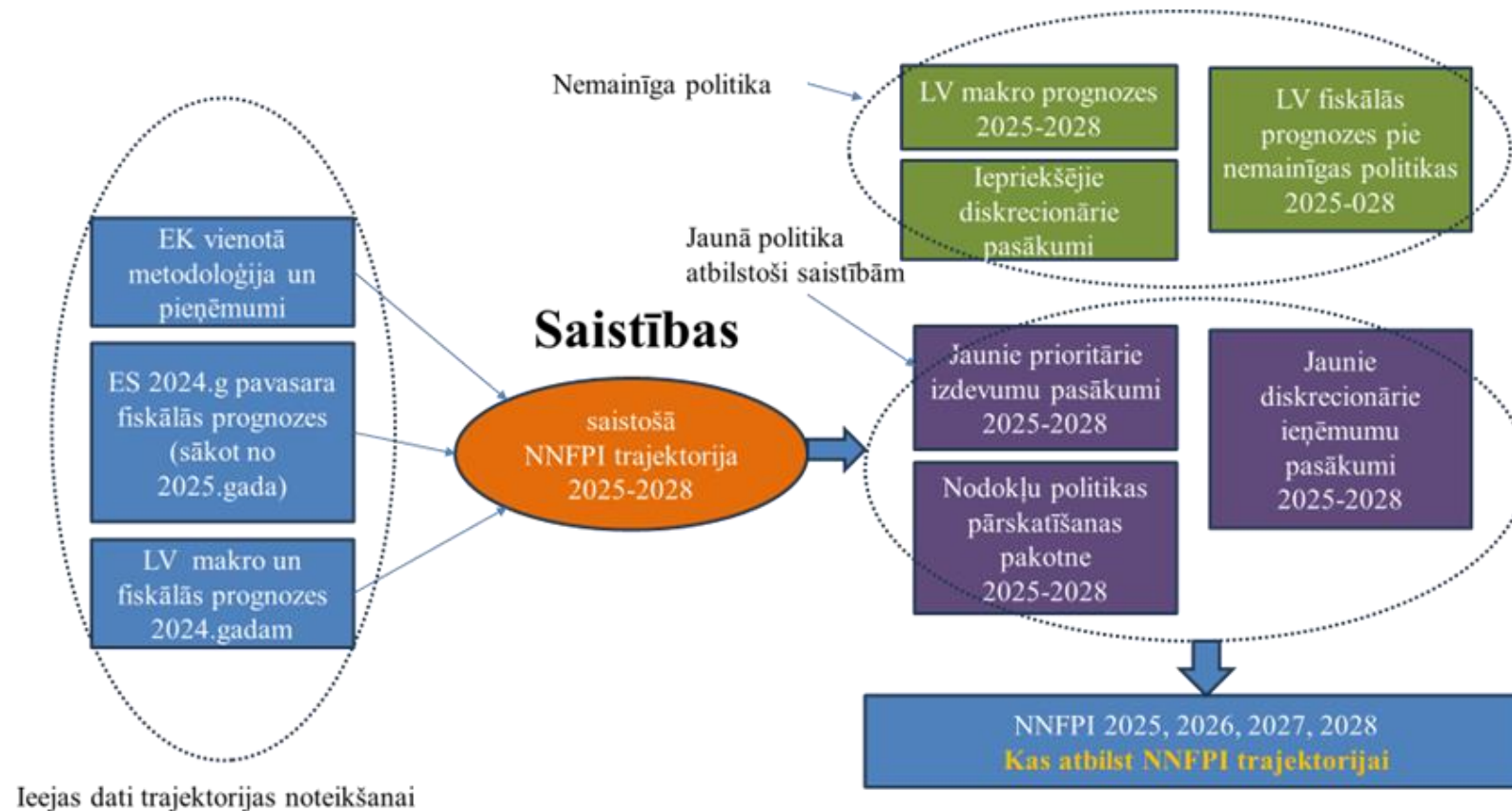
Galvenie elementi

Finanšu ministrija

FSP fiskālās daļas struktūra

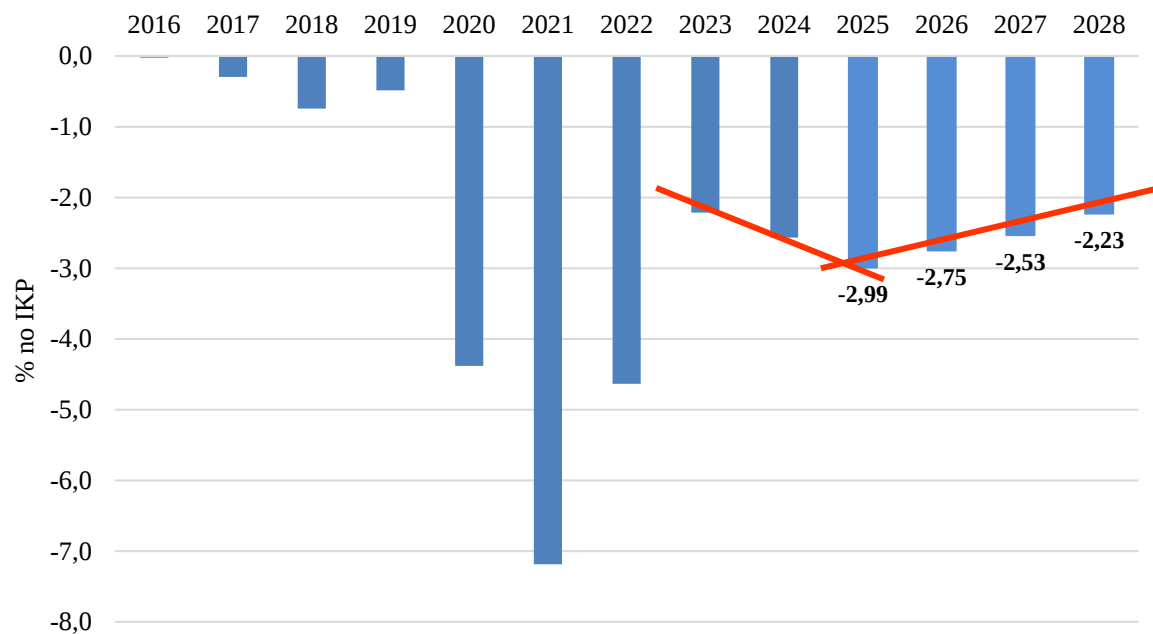
Šai daļai ir 3 elementi:

1. Ieejas dati fiskālās trajektorijas noteikšanai, 2024. gadā LV prognozes, bet tālāk ES prognozes un ES metodoloģija;
2. Uz šo datu pamata tiek noteikta fiskālā trajektorija, jeb maksimāli pieļaujamais izdevumu pieaugums;
3. Tālāk ar 2025.-2028. gada ieņēmumu un izdevumu pasākumiem tiek parādīts, ka Latvija nepārsniedz fiskālo trajektoriju.

Finanšu ministrija

Plāns maina deficīta virzienu

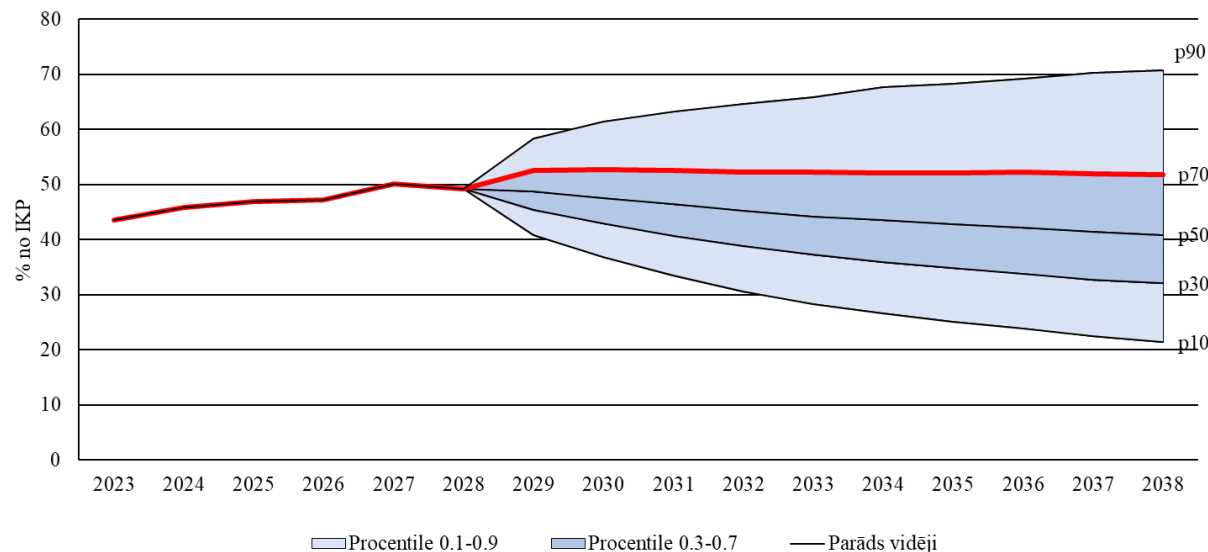
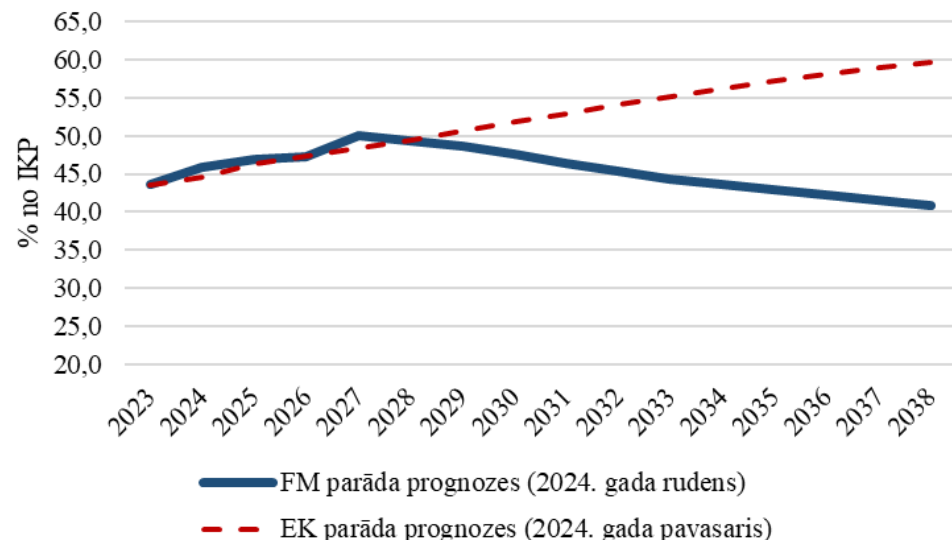

2023. – 2025. gadu periodā deficīts palielinās. Fiskāli strukturālā plāna izdevumu trajektorija nodrošina deficīta samazināšanos turpmāko 4 gadu periodā.

Finanšu ministrija

Valsts parāda attīstība ES un LV scenārijā

LV scenārijs – parāds līdz 2038. gadam samazinās līdz 40% no IKP

LV turpina arī pēc 2028. gada uzlabot strukturālo primāro bilanci līdz brīdim, kad izbeidzas vienreizējie pasākumi un strukturālais deficīts sasniedz 1,0% no IKP (FDL grozījumi).

ES scenārijs – parāds līdz 2038. gadam pieaug, bet nepārsniedz 60% robežu

LV pēc 2028. gada nekādus deficīta samazināšanas pasākumus neveic – tiek īstenota «nemainīga politika», t.i. – visus turpmākos gadus strukturālā primārā balance tiek uzturēta 2028. gada līmenī.

Tieši šis nosacījums tiek izmantots 2028. gada strukturālās primārās balances noteikšanā.

LV prognozes - stohastiskā analīze: 2038. gadā parāds ar 50% varbūtību būs zem 40% no IKP, ar 70% varbūtību zem 50% no IKP un ar 90% varbūtību zem 70% no IKP.

Finanšu ministrija

II. Plāna strukturālā daļa

Finanšu ministrija

2025.-2028.g finansētās reformas un investīcijas ES Latvijai adresēto rekomendāciju un ES kopīgo prioritāšu īstenošanai

- Atbilstība Eiropas Komisijas vadlīnijām
- Koncentrējas uz pasākumiem, kas ir saistīti ar ES Padomes valstu specifiskajām rekomendācijām Latvijai 2019.-2024.g. un ES kopīgajām prioritātēm
- 8.nodaļā atspoguļots 9.tabulas kopsavilkums
- 9.tabulā atspoguļots detalizēts pasākumu apraksts, t.sk. finansējums (valsts budžets, ES fondi, RRF), atbilstība ES Padomes valstu specifiskajām rekomendācijām, Eiropas Sociālo tiesību pīlāram, ES kopīgajām prioritātēm, ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem
- Pasākumi sagrupēti pa politikas virzieniem, kuri atbilst ES Padomes valstu specifiskajās rekomendācijās minētajām politikas jomām

Finanšu ministrija

Reformu un investīciju politikas virzieni (1)

1. Nodokļu politika:

sloga novirzīšana no darbaspēka uz kapitāla un netiešajiem nodokļiem, nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana

CSR 2019(1), 2022(1), 2023(1), 2024(1)

2. Sociālā aizsardzība un drošība:

sociālās aizsardzības adekvātums, minimālo ienākumu uzlabošana

CSR 2019(2), 2020(2), 2022(1), 2023(1), 2024(1)

3. Veselības aprūpe:

finansējuma palielinājums, efektivitāte, kvalitāte un pieejamība

CSR 2019(2), 2020(1), 2022(1), 2023(1), 2024(1)

4. Izglītība un prasmes:

izglītības kvalitāte, zaļo prasmju attīstība, digitālo prasmju attīstība, profesionālā un pieaugušo izglītība

CSR 2019(2), 2020(2), 2022(1), 2023(4), 2024(3)

5. Nodarbinātības politika:

aktīvas nodarbinātības politika

CSR 2019(2), 2020(2), 2024(3)

6. Uzņēmējdarbības vide:

administratīvā un regulatīvā sloga mazināšana, konkurences veicināšana finanšu sektorā

CSR 2024(3)

7. Investīciju veicināšana:

finansējuma pieejamība MVU, investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanā

CSR 2019(3), 2020(3), 2021(1), 2022(3), 2023(3), 2024(3)

8. Enerģētika un energoefektivitāte:

starpsavienojumi, atjaunojamā enerģija, atkarības mazināšana no fosilās degvielas, energoefektivitāte

CSR 2019(3), 2020(3), 2022(4), 2023(4), 2024(4)

Finanšu ministrija

Reformu un investīciju politikas virzieni (2)

9. Mājokļu pieejamība:

zemas īres mājokļu būvniecība, sociālo mājokļu pieejamība, mājokļu vides pieejamība personām ar invaliditāti
CSR 2019(3)

10. Transporta ilgtspēja:

Dzelzceļa infrastruktūras uzlabošana, bezemisiju transports, vienotā sabiedriskā transporta biļešu sistēmas attīstība

CSR 2019(3), 2020(3), 2022(4), 2023(4)

11. Digitālā infrastruktūra:

valsts procesu un pakalpojumu modernizācija, valsts IKT resursu izmantošanas efektivitāte un sadarbība, tautsaimniecības datu un digitālo pakalpojumu ekonomikas attīstība, platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstība u.c.

CSR 2019(3), 2020(3), 2021(1), 2022(1), 2023(1)

12. Pāreja uz aprites ekonomiku

CSR 2024(4))

13. Publiskās pārvaldes efektivitāte:

valsts pārvaldes efektivitāte, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības efektivitāte, interešu konflikta novēršanas regulējuma pilnveidošana

CSR 2019(4)

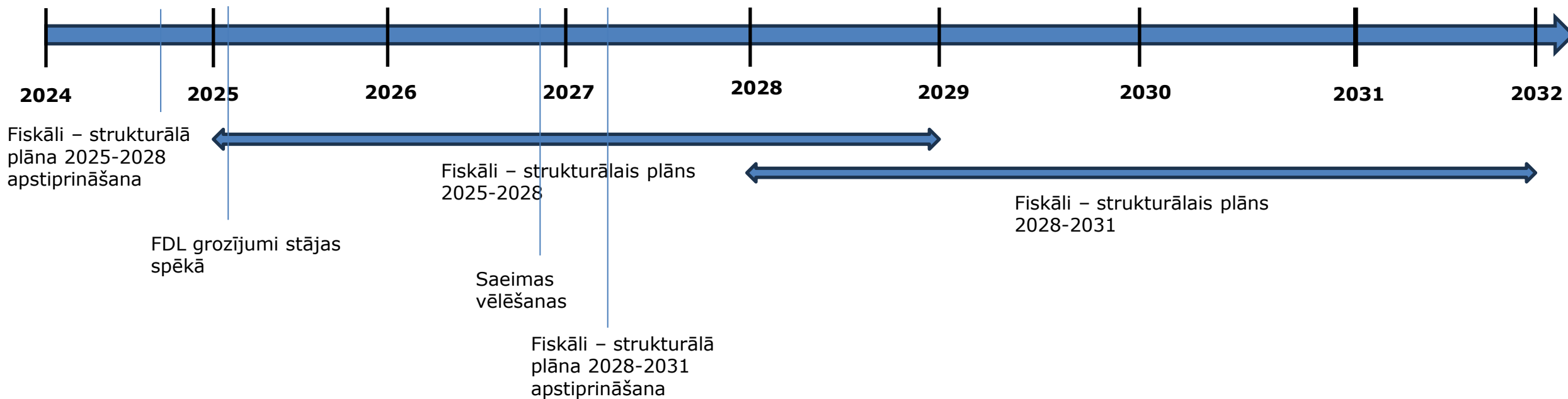
14. Citas reformas un investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu:

- taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās
- sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs
- enerģētikas drošība (politikas virziens: enerģētika un energoefektivitāte)
- aizsardzības spēju veidošana

Finanšu ministrija

Galvenie posmi

Finanšu ministrija

Paldies par uzmanību!